

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

03 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Victor Boico, Nadejda Toma,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de către avocatul Gandrabur Valeriu în numele condamnatului Muntean Anatolii, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 16 octombrie 2018, referitor la cererea de liberare a executării pedepsei în legătură cu expirarea termenului de prescripție a executării sentinței de condamnare,

Termenul de examinare a cauzei:

1. *prima instanță: 12.09.2017-30.05.2018*
2. *instanța de recurs: 18.06.2018-16.10.2018*

CONSTATĂ:

1. La data de 11 septembrie 2017, avocatul Gandrabur Valeriu în numele condamnatului Muntean Anatolii, a depus cerere prin care a solicitat liberarea de executare a pedepsei în privința ultimului, condamnat în baza art. 121 alin. (2) pct. 1, 2, 6, 7 și art. 227 alin. (2) Cod penal (redacția anului 1961) conform sentinței din 23.03.1995 la 9 ani închisoare, în legătură cu expirarea termenelor de prescripție ale executării sentinței de condamnare.

În motivarea cererii a invocat că:

- la 18.02.1996 condamnatul Muntean Anatolii a săvârșit evadarea din locurile de detenție. Prin ordonanța din 30.04.1996 emisă de anchetatorul superior al Procuraturii Militare Chișinău, Marandici N., Muntean Anatolii a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 200 alin. (2) Cod penal (redacția an. 1961). La 30.05.2017, Muntean Anatolii s-a reîntors în țară din Federația Rusă și a fost reținut la Aeroportul Internațional Chișinău. În ziua respectivă i-a fost adusă la cunoștință ordonanța din 30.04.1996;

- prin ordonanța din 12.12.2008, emisă de procurorul Procuraturii Buiucani mun. Chișinău, Bobrov V., a fost suspendată urmărirea penală pe cauza dată până la apariția unor noi circumstanțe, iar la 10.09.2012 prin ordonanța emisă de procurorul Furtună V., Muntean Anatolii a fost pus sub învinuire pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 317 alin. (2) lit. b) Cod penal, care a fost suspendată prin ordonanța aceluiași procuror la 08.10.2012. La 03.05.2017 urmărirea penală a fost reluată, odată cu reîntoarcerea oficială, conștientă și benevolă din Federația Rusă a lui Muntean Anatolii în țară;

- prin hotărârea de judecată a instanței din Federația Rusă cererea de extrădare

a fost refuzată pentru lipsa de probe. Prin urmare, Muntean Anatolii trebuie să fie liberat de la executarea pedepsei stabilite prin sentința Judecătorei Strășeni din 23.03.1995, care a devenit irevocabilă prin decizia Judecătorei Supreme al RM din 30.07.1996, și anume de la executarea pedepsei rămase de 7 ani, deoarece conform art. 47 alin. (2) Cod penal (redacția an. 1961) sentința de condamnare nu poate fi pusă în executare, dacă de la data pronunțării ei au trecut 15 ani și prescripția nu a fost întreruptă prin săvârșirea unei noi infracțiuni.

2. Prin încheierea judecătorului de instrucție al Judecătorei Cahul sediul central din 30 mai 2018, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea avocatului Gandrabur Valeriu în numele condamnatului Muntean Anatolii privind liberarea de executare a pedepsei în legătură cu expirarea termenelor de prescripție ale executării sentinței de condamnare.

În motivarea soluției adoptate instanța de judecată a menționat că, în situația în care prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01.11.2017, pedeapsa aplicată în privința condamnatului Muntean Anatolii a fost numită în temeiul art. 85 alin. (1) Cod penal, adică dacă după pronunțarea sentinței, dar înainte de executarea completă a pedepsei, condamnatul a săvârșit o nouă infracțiune, instanța de judecată adaugă, în întregime sau parțial, la pedeapsa aplicată prin noua sentință partea neexecutată a pedepsei stabilite de sentința anterioară. Astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia că la pedeapsa numită prin prezenta decizie, de 3 ani 6 luni (în baza art. 317 Cod penal), urmează a fi adăugată partea neexecutată a pedepsei cu închisoare, pe un termen de 7 ani 9 luni 16 zile, stabilită prin sentința Judecătorei Strășeni din 23.03.1995, aplicând metoda cumulării parțiale, stabilindu-i inculpatului pedeapsa cu închisoare pe un termen de 8 ani, nefiind constatat intervenirea termenului de prescripție a executării pedepsei stabilite prin sentința Judecătorei Strășeni din 23.03.1995. Prin urmare, instanța a apreciat că este aplicabilă speței, puterea lucrului judecat, deoarece ceea ce s-a constatat printr-o hotărârea judecătorească și anume prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01.11.2017, nu trebuie contrazis printr-o altă hotărâre.

Instanța de judecată a apreciat critic argumentul avocatului privind aplicarea prevederilor art. 47 alin. (2) Cod penal (redacția an. 1961) în privința condamnatului, în legătură că, conținutul art. 97 Cod penal (2003) a fost omisă prevederea privind termenul de prescripție la evadare, ceea ce era reglementat în codul penal vechi (redacția an. 1961). În acest sens, instanța a menționat că legiutorul a prevăzut atât în Codul penal (2003), cât și în Codul penal (redacția an. 1961), că prescripția executării sentinței de condamnare se aplică exclusiv dacă nu a fost întreruptă prin săvârșirea unei noi infracțiuni.

Totodată, instanța a notat că, posibilitatea aplicării prescripției a fost dată aprecierii la momentul judecării cauzei în ordine de apel, instanța expunându-se asupra neintervenirii prescripției, iar această hotărâre are puterea lucrului judecat și nu poate fi modificată de judecătorul de instrucție, cu atât mai mult că decizia instanței de apel a fost menținută de instanța ierarhic superioară prin decizia din 24.04.2018.

Ce ține de solicitarea încetării procesului penal, instanța de judecată a menționat că procesul penal este la etapa de executare a pedepsei, respectiv nu sunt aplicabile prevederile art. 332 Cod de procedură penală, care se aplică la etapa judecării cauzei în fond și nu de către judecătorul de instrucție.

3. Nefiind de acord cu încheierea judecătorească menționată mai sus, avocatul Gandrabur Valeriu în numele condamnatului Muntean Anatolii a contestat-o cu recurs, prin care a solicitat casarea acesteia și liberarea ultimului de executare a pedepsei stabilite în baza art. 121 alin. (2) pct. 1, 2, 6, 7 și art. 227 alin. (2) Cod penal (redacția anului 1961) conform sentinței din 23.03.1995 la 9 ani închisoare, în legătură cu expirarea termenelor de prescripție ale executării sentinței de condamnare.

În motivarea recursului a invocat argumente similare cu cele indicate în cererea privind liberarea de executare a pedepsei în legătură cu expirarea termenului de prescripție a executării sentinței de condamnare, reiterând că termenul executării pedepsei stabilite prin sentința de condamnare din 23.03.1995, a fost întrerupt și a început să curgă din nou începând cu 18.01.1996, când deținutul Muntean Anatolii a evadat din locul de detenție Pruncul. Din momentul condamnării până la reînțoarcerea lui Muntean Anatolii din Federația Rusă la 03.05.2017, au expirat 21 ani. Prescripția, conform art. 97 Cod penal, se aplica în dependență de categoria infracțiunii săvârșite și nu în dependență de pedeapsa stabilită prin sentința de condamnare, precum era prevăzut anterior în Codul penal din 1961. Condițiile de liberare de executare a pedepsei prevăzute în art. 47 Cod penal (redacția an. 1961) sunt mai favorabile pentru condamnat, decât condițiile de liberare de executarea pedepsei prevăzuta în art. 97 Cod penal actual, astfel urmând de a fi aplicat Codul penal în redacția anului 1961.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 16 octombrie 2018, recursul declarat a fost respins ca nefondat, cu menținerea hotărârii atacate.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a constatat că judecătorul de instrucție întemeiat a respins cererea avocatului Gandrabur Valeriu în numele condamnatului Muntean Anatolii privind liberarea de executare a pedepsei.

Instanța de recurs a menționat că, soluționarea chestiunii privind executarea pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Strășeni din 23.03.1995 a fost abordată la adoptarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 01.11.2017, care în conformitate cu art. 85 alin. (1) Cod penal la pedeapsa stabilită de 3 ani 6 luni a adăugat parțial partea neexecutată (7 ani 9 luni 16 zile) a pedepsei stabilită prin sentința Judecătoriei Strășeni din 23.03.1995, fiindu-i aplicată pedeapsa definitivă în formă de închisoare pe termen de 8 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. Decizia Curții de Apel Chișinău din 01.11.2017 a fost menținută de Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție prin decizia din 24.04.2018, astfel devenind irevocabilă.

Totodată, instanța de recurs a relevat că, sentința Judecătoriei Strășeni din 23.03.1995, în baza căreia Muntean Anatolii a fost condamnat la 9 ani închisoare, a devenit irevocabilă prin decizia Judecătoriei Supreme al RM din 30.07.1996.

În opinia instanței de recurs, prima instanță corect a remarcat faptul că la adoptarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 01.11.2017, instanța de apel aplicând prevederile art. 85 alin. (1) Cod penal și cumulând parțial partea neexecutată a

pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Strășeni din 23.03.1995, nu a constatat intervenirea termenului de prescripție a executării pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Strășeni din 23.03.1995. Totodată, instanța de fond corect a statuat, că posibilitatea aplicării prescripției a fost supusă aprecierii la momentul examinării cauzei în ordine de apel, decizia instanței de apel având puterea lucrului judecat și nu poate fi modificată de judecătorul de instrucție.

A fost reținut ca elocvent argumentul reprezentantului instituției penitenciare, care a remarcat că actual se execută nu sentința Judecătoriei Strășeni din 23.03.1995, ci decizia Curții de Apel Chișinău din 01.11.2017. Cerința condamnatului Muntean Anatolii privind liberarea de executare a pedepsei în legătura cu prescrierea executării sentinței de condamnare a Judecătoriei Strășeni din 23.03.1995, actual nu mai poate fi examinată de judecătorul de instrucție, deoarece împuternicirile judecătorului de instrucție înserate la art. 469 Cod de procedură penală, nu-i permit să intervină în mărirea pedepsei definitive deja stabilită prin decizia irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 01.11.2017, la adoptarea căreia s-a decis aplicarea art. 85 Cod penal și s-a stabilit o nouă pedeapsă definitivă prin cumul de sentințe.

O eventuală examinare de către judecătorul de instrucție a intervenirii termenului prescripției executării pedepsei, stabilite prin sentința Judecătoriei Strășeni din 23.03.1995, este posibilă doar prin recurgerea la căile extraordinare de atac împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 01.11.2017 și emiterea unei sentințe penale noi, fără aplicarea prevederilor art. 85 Cod penal.

6. Decizia instanței de recurs, este atacată cu recurs în anulare de către avocatul Gandrabur Valeriu în numele condamnatului Muntean Anatolii, care solicită casarea acesteia cu liberarea ultimului de executare a pedepsei stabilite în baza art. 121 alin. (2) pct. 1, 2, 6, 7 și art. 227 alin. (2) Cod penal (redacția anului 1961) conform sentinței din 23.03.1995 la 9 ani închisoare, în legătură cu expirarea termenelor de prescripție ale executării sentinței de condamnare.

În motivarea recursului în anulare apărătorul invocă, precum că în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea atacată, ține de faptul că aceasta a fost adoptată contrar prevederilor art. 22 al Constituției, art. 1 alin. (3), art. 8, art. 10 alin. (1) Cod penal, art. 7 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, fiind comisă o eroare de drept la judecarea cauzei în rezultatul căreia condamnatul Muntean Anatolii, nu a fost liberat de răspundere penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție de 15 ani (potrivit art. 47 alin. (3) Cod penal redacția anului 1961).

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente:

În conformitate cu prevederile alin. (1) art. 452 Cod de procedură penală, în redacția Legii nr. 66 din 05 aprilie 2012, în vigoare din 27 octombrie 2012, persoanele menționate la art. 401 alin. (1) Cod de procedură penală, precum și în numele persoanelor menționate în pct. 2)-4) al normei menționate, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile, după epuizarea căilor ordinare de atac.

Totodată, Colegiul penal relevă normele prevăzute de art. 453 alin. (1), art. 455 alin. (2) pct. 3)-5), art. 3 alin. (1) Cod de procedură penală, unde este stipulat că hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise doar la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată. Cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă denumirea instanței care a pronunțat sentința, data sentinței, fapta constatată și dispozitivul sentinței; data deciziei în apel, dispozitivul deciziei în apel și argumentele admiterii sau respingerii apelului; data adoptării deciziei în recurs, și argumentele admiterii sau respingerii recursului. În desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul judecării cauzei în instanța judecătorească.

Astfel, prevederile legale menționate mai sus prescriu în mod expres că, pot fi atacate cu recurs în anulare doar hotărârile judecătorești prin care a fost judecată o cauză penală în fond, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac.

Reieșind din conținutul recursului în anulare și materialele dosarului, se constată că, recurentul contestă o hotărâre judecătorească adoptată, asupra unei cereri examinate în procedura art. 469-471 Cod de procedură penală, adică prin care nu a fost judecată o cauză penală în fond, respectiv nu au fost adoptate hotărâri de condamnare, achitare sau încetare a procesului penal, așa cum este stipulat în sensul prevederilor art. art. 452 și 455 alin. (2) pct. 3)-5) Cod de procedură penală.

Având ca reper prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7), art. 453 Cod de procedură penală, instanța decide inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către avocatul Gandrabur Valeriu în numele condamnatului Muntean Anatolii, întrucât nu corespunde cerințelor de formă și conținut.

8. În conformitate cu art. 456 alin. (1) și art. 432 alin. (1)-(2) pct. 1) Cod procedură penală, Colegiul penal

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către avocatul Gandrabur Valeriu în numele condamnatului Muntean Anatolii, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 16 octombrie 2018, deoarece nu îndeplinește cerințele de formă și conținut.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 11 aprilie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Victor Boico

Nadejda Toma